

Віктор РУСІН

Тернопільський національний економічний університет

**БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА ЯК ОСНОВА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

В умовах економічних трансформацій держава об'єктивно змушена регулювати економічні відносини, а це потребує гнучкої бюджетної політики, яка дає змогу оптимально пов'язати інтереси держави з інтересами суспільства. Під бюджетною політикою розуміють цілеспрямовану діяльність держави у сфері бюджетних відносин для реалізації завдань економічної політики.

З огляду на конкретну соціально – економічну і політичну ситуацію та наявну стратегію соціально – економічного розвитку країни бюджетна політика може передбачати різний ступінь перерозподілу національного доходу держави за допомогою бюджету, більший чи менший рівень централізації фінансових ресурсів у рамках бюджетної системи, посилення чи послаблення регламентації використання бюджетних коштів, пріоритетність бюджетного фінансування тих чи інших заходів, вибір шляхів досягнення збалансованості бюджетних доходів і видатків тощо.

У державах із соціально – орієнтованою ринковою економікою головна мета бюджетної політики – підвищення добробуту населення. Цього можна досягнути шляхом стабілізації фінансового становища в державі, прийняття бездефіцитного бюджету, скорочення зовнішнього і внутрішнього боргу, розмежування повноважень і фінансових ресурсів між приватним сектором і державою, між центральними і місцевими органами виконавчої влади і на цій основі зниження рівня інфляції [1, 59].

Нині в Україні, незважаючи на те, що проблеми бюджету тривалий час знаходяться в центрі урядової та громадської уваги, бюджетна політика досі не стала дієвим механізмом забезпечення структурних реформ, а значна частина рішень у цій сфері підпорядковується не стратегічним економічним міркуванням, а є предметом політичного "торгу". Це перш за все зумовлене змінами у складі урядових команд. Такі зміни зумовлені не тільки суто політичними факторами та якістю державного управління. На сьогодні ціла низка теоретичних та важливих практичних проблем проведення бюджетної політики в Україні залишаються недостатньо дослідженими. Мало розроблені конкретні напрями та засоби її впливу на економічний і соціальний розвиток для розв'язання накопичених проблем [2, 3].

Якщо у попередні роки найголовнішим завданням було досягнення економічної стабілізації та запобігання наростанню негативних явищ і процесів, сьогодні завданням першочергової ваги є орієнтація економічної політики держави на всебічне стимулювання стійкого економічного зростання, досягнення глибоких структурних перетворень української економіки, забезпечення її міжнародної конкурентоспроможності на базі переважно інноваційної спрямованості.

Упродовж останніх років як державний, так і місцеві бюджети мали соціальну спрямованість, практично не залишаючи коштів на економічний

розвиток. Однак підвищення добробуту населення можливе лише за умов, що Україна за рівнем економічного розвитку досягне потенціалу розвинутих країн. Гострі соціальні проблеми, що мають місце в нашій країні, повинні розв'язуватися шляхом прискорення структурної перебудови економіки, нарощування виробничого потенціалу, оновлення технічної бази господарського комплексу, підвищення конкурентоспроможності та ефективності національного бізнесу [3, 3].

З нашої точки зору для підвищення ефективності бюджетної політики в Україні необхідно:

- вдосконалити нормативно-правову базу. Зокрема стосовно визначення ролі, повноважень і обов'язків у бюджетному процесі всіх його учасників, усунення дублювання, суперечливості і недостатньої визначеності їхніх функцій;

- вдосконалити процес бюджетного планування. Варто більше приділяти уваги середньостроковому та довгостроковому плануванню;

- вдосконалити механізм регулювання міжбюджетних відносин.

Головним недоліком нинішньої системи надання місцевим бюджетам дотацій і субвенцій є те, що насправді вона не має ніякого стосунку до вирівнювання територій в економічному і соціальному розвитку, оскільки кошти, які виділяються спрямовуються виключно на фінансове забезпечення мінімальних поточних видатків місцевих бюджетів [4, 14];

- створити умови для активізації інвестиційної діяльності;
- подолати корупцію;
- зміцнити фінансову базу місцевого самоврядування.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що бюджетна політика є одним із найважливіших регуляторів соціально – економічних процесів в державі. Тому, виникає необхідність спрямування бюджетної політики на забезпечення економічного зростання, що є основним чинником підвищення добробуту населення.

Література

1. Василик О. Д., Павлюк К. В. *Державні фінанси України: Підручник.* – К.: НІОС, 2002. – 608 с.

2. Кудряшов В. П. *Засади бюджетної політики розвитку.* // *Фінанси України.* – № 7. – 2007. – С. 3 – 17.

3. Єфименко Т.І. Економічне зростання – основа підвищення добробуту громадян. // *Фінанси України*. – № 8. – 2007. – С. 3 – 12.

4. Буковинський С. Зміцнення фінансової бази місцевого самоврядування як чинник економічного зростання // *Вісник НБУ*. – лютий 2007 р. – С. 9 – 15